

MÜSİAD ESKİ BAŞKANI ÖMER BOLAT'ın
"2010 Yılında Dünya ve Türkiye'nin Ekonomideki Beklentileri"
Konulu Bilgilendirme Toplantısında Yaptığı Konuşmasından

PESİAD ın Genel Merkez Binasının hayırlı uğurlu olmasını diliyorum.Gerçekten İftihar ettim. Bundan 5 sene önce akşam saatlerinde kurulduğunu günü dün gibi hatırlıyorum bir akşam toplantısıydı.3 sene önce Ada Tesislerine geldiğimi hatırlıyorum.Bugün çok iyi bir noktada gördüğümü söylemek isterim.

Bu eser Pendik sanayici işadamlarının ve yöneticilerin bir buluşma noktası olarak hayırlı hizmetlere vesile olacaktır İnşallah .Başta kıymetli başkan Ahmet CİN bey ve Yönetim Kurulu üyeleriyle birlikte emeği geçen herkesi canı gönülden tebrik ediyorum.

Bu iş ekiple, takım çalışmasıyla olur.Çok iyi bir birliktelik sergilemişsiniz.Bu güzel durumun hem Pendik hem İstanbul hem de ülkemiz için hayırlı hizmetlere vesile olmasını temenni ediyorum.

Bugün konu başlığımız "2010 da Dünyada ve Türkiye'de Ekonomik Beklentiler" ...Tabi ki bizler o sürecin 2 ayını neredeyse geride bıraktık.Pazartesi günü 1 Mart .İlkbaharın başlangıcı.

Sizlerinde bildiği gibi dünya ekonomisi son iki yıldır öyle bir krizden geçiyor ki bu durum tabi ki bizi de yakından ilgilendiriyor.Dolayısıyla bırakın iş adamı ya da sanayici olmayı ya da belediye başkanı olmayı herkesi,işçisini,memurunu,emeklisini,çiftçisini ekonominin nereye gideceği konusunda yakından ilgilendiriyor.Dolayısıyla yaşadığımız bu süreci çok iyi anlamamız lazım.Türkiye de izole edilmiş bir adada yaşamıyoruz.Dünyanın ortasındayız.Dünyanın en kilit ülkelerinden biriyiz.Ekonomimiz de dünya ekonomisiyle son derece iç içe.Neden iç içe?

Çünkü ihracat ve ithalatımızın toplamı milli gelirimizin %50 sinden fazla.Çünkü Türkiye nin müteahhitlik gelirleri yıllık 2008 de 23 milyar dolardı 2009 da 18 milyar dolar oldu.Kriz yılı olmasına rağmen.Çünkü dünyada turizm geçen yıl %7 geriledi.Bizler yine paçayı kurtardık % 2 lik bir artışla. 27 milyon turist ve 21 milyar dolar gelirimiz oldu.Bu şu anlama geliyor.Dünyada olan biten her şey bizi ilgilendirmek zorunda ve bizi ilgilendiriyor.Dolayısıyla işlerimizde de bir gözümüz içerdeyse bir gözümüzün de dışarıda olması gerekiyor.Mevlana'nın dediği gibi ayağımızın biri sabit olacak diğer ayağımız pergel gibi dünyayı tarayacak.Dolayısıyla dünyayı çok iyi takip etmemiz gerekiyor.

Değerli Arkadaşlar dünyanın son iki yıl içerisinde geçirdiği bu kriz 1929-1934 yılları arasında Büyük Dünya Bunalımı'ndan sonraki ikinci en büyük kriz.Yani son yüzyıl içerisinde.Peki neden çok büyük bir kriz bu.Öncelikler sonuçlarına bakalım.Sonrasında da neden bu kriz oldu sorusuna yanıt bulmaya çalışalım.

Sonuçlarına gelmeden önce sizlere 1945 sonrası dünya ekonomisini anlatmak istiyorum.1945 yılı savaştan sonra mal ve hizmet üretimi inanılmaz ölçüde hız kazandı.Adeta geometrik hızla üretimler arttı.Ta ki 1970-1975 lere kadar. 1970-1975 lerde ise arkadaşlar üretimin daha fazla artma şansı yoktu.Çünkü talep aynı hızla artmıyordu.O dönemler birleşmeler ve satın almalar yoluyla firmalar rakiplerini ekarte etme rakiplerinin Pazar paylarını elde etme anlayışlarına yöneldiler.

Ve de hizmet üretimine girdiler.Eskiden mal üretimi revaçtaydı.1970 lerden sonra turizm,sigortacılık,bankacılık,lojistik ,organizasyon gibi hizmetler sektörü büyük hız kazandı.

1990 lara geldiğimizde mal ve hizmet üretiminde kara doygunluk ,birleşmeler ve satın almalarda da kara doygunluğun olduğu görüldü.Daha fazla karı artırmanın mümkün olmadığı ortadaydı.

O zaman dediler ki biz paradan para kazanalım.Öncelikle sermaye hareketlerinin önündeki engeller kaldırıldı.OECD ülkeleri ,Dünya Bankası ve IMF öncülüğünde bu engeller kaldırıldı.Bundan sonraki süreçte paradan para kazanma dönemi başladı.Paradan para kazanabilmek içinde hisse senetleri,tahvil borsalarının ve döviz piyasalarının çalışması yetmedi.Ayrıca türev dediğimiz yeni yeni kağıtlar ürettiler.İpotekli konut finansman sistemindeki verilen krediler için kağıtla ürettiler.Çeşitli kefalet işleri için kağıtlar ürettiler.Bu arada binlerce yatırım fonları ortaya çıktı.7000 tane HEDGE Fon 15 binin üzerinde yatırım fonları ,emeklilik fonları,sigorta fonları,kurumsal fonlar aracılığıyla hepimizin parasını işleten fonlar ortaya çıkarıldı.1990-2010 yılları arasında bu işin sonu örneğin dünyada 2008 yılında mal ve hizmetin üretiminin toplamı sadece 50 trilyon dolardı.Ama dünyadaki mali varlıkların toplamı 170 trilyon dolardı.Yani arkasında mal ve hizmet üretimi olmayan bir kağıt ekonomisi ortaya çıktı.Bu duruma üç kağıt ekonomisi de diyoruz.Bu kağıtla elden ele dolaşiyor.Bunları almak içinde sürekli bankalardan krediler alınıyor.Bu şekilde bir yapı oluşmuş oldu.Vereceğim iki rakam bu durumu çok iyi özetlemiş olacak.2008 yılından bahsediyorum.Günlük ihracat toplamı sadece 35 milyar dolar iken günlük para ticareti 3,5 trilyon dolardı arkadaşlar.Yani yüz katı.Yani %99 sanal hareket %1 reel hareket.Bu durumun bir yerde duvara toslayacağı kaçınılmazdı.2007 in ağustos ayından itibaren bu durum baş göstermiş oldu.Peki ne oldu 2007 ağustosunda ABD sinde düşük dereceli konut kredileri ödeneme hale geldi Yüksek faizlerden dolayı.Bu kredileri veren yatırım bankaları zarar yazmaya başladılar.Zarar yazınca sermayeleri erimeye başladı.Ard arda iflaslar baş gösterdi.Derken bu fonlar petrol,doğalgaz,gıda ürünleri emtia,madenler yani nerede ürünler var spekülatif bir şekilde o ürünlerde vadeli işlemlerde işlem gerçekleştirip piyasa şişirmeye ,dünya ekonomisini alt üst etmeye başladılar.Ve gelinen noktada arkadaşlar petrol fiyatları 32 dolarlardan temmuz 2008 de 147 dolara çıkmıştı.15 Eylül 2008 de Lehman Brothers denilen 680 milyar dolarlık aktifi yönettiği söylenen yatırım bankası iflas edince finans krizi ortaya çıkmış oldu.Yani önce emlak krizi 2008 15 Eylülünde finans krizi ve bir hafta on gün içinde ise bu krizi bütün dünyayı sardı.Özellikle gelişmiş batılı ülkelerin bankalarını sardı.On gün sonrada reel ekonomik ve sosyal kriz baş göstermiş oldu.Ekonomik kriz satışların ve üretimin düşmesiyle sosyal kriz işsizlikle ortaya çıktı.Bu krizin enteresan yönleri var.Nerde baş gösterdi.Gelişmiş batılı ülkelerde oluştu.Newyork da başladı.Adeta 11 Eylül 2001 gibi bu durumda küresel dünyanın 11 Eylülü.ABDyi vuran bir rahatsızlık dünyayı da vurur arkadaşlar.Niye?

Çünkü ABD dünya üretimin 1/3 dür.50 trilyon doların 14,5 trilyon dolarını ABD ürettiyordu.Dünyadaki 5 trilyon dolar döviz rezervlerinin %63 ü dolar üzerindedir.Dolayısıyla ABD vuran ekonomik kriz dünyayı da etkiliyor.Ayrıca ABD nin yılda 2 trilyon dolar ihracatı var.ABD ye kim ihracat yapıyor o ülkeler ciddi zarar görüyor.Dünya sistemi birbiriyle öyle ilintili ki ABD deki finans krizi Almanya,Belçika,Fransa,İzlanda,Belçika,İtalya,Rusya,Ukrayna,Güney Kore,Japonya,Körfez ülkeleri,Türkiye yani herkesi etkiledi.Finans kuruluşları bir çok ülkede iflas etti.Hükümetler sermaye enjekte etmek zorunda kaldılar ,ortak olarak krizi durdurmaya çalıştılar.Sonuçta bu krizle birlikte hükümetler 3 tane önemli tedbir aldı.Merkez bankaları ve hazine parayı pompaladı piyasalara.Bankalara ortak oldular kimilerinin sermayeleri devletleştirildi.Çünkü para sistemi çökerse ekonomiler alt üst olurdu.Bunu kimse göze alamazdı.Başka Merkez bankaları faiz oranlarını 5,5 lardan 0,5 lara Avrupa 1 e kadar düşürdü.İngiltere 0,50 ye düşürdü. Gevşek para ve maliye politikaları izlediler.İç tüketim daraldı üretim daraldı işsizlik çığı gibi büyüdüğü için tüketimi canlandırmak için vergi indirimlerine gittiler; sübvansiyonlar ve kamu harcamaları artırmaya başladılar.

Anlattıklarımızın özet sonucu şu arkadaşlar.

Vahşi kapitalizm anlamında tükenmek bilmeyen kar ihtirasıyla para kazanma dürtüsü duvara tosladı.Sistemde yapısal bir değişim kaçınılmazdı.Fakat buna yanaşılmadı.Ve de bu ülkelerin kale gibi görünen bankaları kağıttan birer kaplanmış.200 milyar dolar eden bankalar 2 milyar değerine düştü.Meşhur 200 milyar dolarlık General Motors 1 dolara iflasını açıkladı.Yani finans sektörü bu krizin asıl müsebbibi olmuş oldu.Ve finans sektöründe büyük bir kayıtlık dışılık oldu.Büyük bir denetimsizlik oldu.Bu sürece gelene kadar nerede bunların denetim kurulları nerede müeyyideler.Uygulanmamış çünkü.Finans sektöründe aşırı yüksek maaşlardan ve primlerden ötürü bol bol yüksek riskli işlere girmişler ve kurumlarının altını oymuşlar.Bu ortaya çıkmış oldu.Sonuç itibariyle dünya krizi ortaya çıkmış oldu.Dünya ekonomisi II.Dünya savaşının bitiminden bu yana %1,5 oranında ilk defa 2009 yılında küçüldü.Dünya Ticareti II.Dünya savaşının bitiminden bu yana ilk defa %12 küçüldü reel anlamda.Dünya ihracatı 16 trilyon dolardan 2008 de 12 trilyon dolara düştü.İşsizlik OECD ülkeleri dediğimiz ABD de 7 milyon Avrupa ülkelerinde 7 milyon olmak üzere OECD ülkelerinde toplam 30 milyon dünyada toplam 50 milyon kişi işsiz kaldı.Birçok ülkelerde maaşlar düştü.

Yangını söndürdüler şimdi dumanlar çıkıyor.

Şimdi gelinen bu noktada bugünden sonra ne bekliyorsunuz.Önemli bir soru bu.

Dünya ekonomisinin patronu IMF idi.IMF şimdi Süper Patron oldu.G8 Ülkeleri aşağı yukarı ilgisiz bir konuma düştü.G20 şeklinde bir oluşum ortaya çıktı.İçinde Türkiye,Suudi Arabistan ve Endonezya gibi Müslüman ülkeler gelişmiş ülkeler olarak yer alıyor.G20 ülkeleri 3 tane zirve yaptı.Ve bu zirve toplantılarının da finans sektöründe yeni standart ve kurallar getirelim IMF nin sermayesini 250 milyar dolardan 750 milyar dolara çıkaralım.Dünya bankasına 100 milyar dolar sermaye koyalım.Dünya ticaretini artırmak için 250 milyar dolarlık bir fon oluşturma kararları çıktı.Ama şu karar çıkmadı.Esasında ABD ,Orta ve Batı Avrupa yanıyor.Ama kapalı ekonomi ülkeleri Çin,Afrika gibi ülkeler fazla etkilenmedi.Çünkü dünya ekonomisinde ABD ve Avrupa nın ağırlığı %75 lerden %50 lere düştü.Gelişmekte olan ülkelerin baştan Hindistan Çin olmak üzere payı da %50 ye ulaştı.Dünya ticaretindeki payı Asya Ülkelerinin payı %40 a yaklaştı.Yani batı ülkeleri lehine kurulmuş ekonomik ve finansal sistemin içinde bir değişim gerekiyor.Sistemdeki ağırlıkların yeniden değiştirilmesi gerekiyor.

Bizce ne olmalı .Bir yanda Dolar ve ABD biryanda Euro ve Avrupa Birliği bir yanda Çin Japonya Hindistan ağırlıklı bir yanda Körfez Ülkeleri ağırlığı bir yanda da Rusya ve Türki cumhuriyeti Doğu Avrupa ağırlıklı çok kutuplu finans ve ekonomik sistem böyle bir krizi engellerdi.Bundan sonraki olması gereken de bu.Çünkü bir yerde arıza çökse diğer kutuplar onu dengelerdi.Ama şimdi ABD gibi dünya para sisteminde %63 ağırlığı olan bir ülkenin çöküşü olduğunda da bütün dünyayı alt üst edebiliyor.Bu ortaya çıkmış oldu.Gelinen noktada böyle bir karar alamadılar.Çünkü kendi kurdukları sistemin kaymağını kendileri yemekte.Çin ,Rusya gibi ülkelerde ABD ye rest çekemedi.Çünkü Çin'in 2,2 trilyon dolar döviz rezervinin %75 i ABD hazine kağıtları.Yani Çin'in yapacağı bir rest öncesinde Çin'in sahip olduğu döviz rezervlerinin değer kaybetmesine neden olacaktı.Ve en büyük ihraç pazarı ABD ve Avrupa pazarı kapanmış olursa Çin mal ihraç edemeyeceği için Çin ekonomisi büyük bir darbe yiyeceği için rest çekemedi.

Şimdilik gevşek para ve maliye politikalarıyla yangını söndürdüler ;Hazirandan bu yana toparlanma süreci başladı.Ama yukarı çıkış henüz tam olarak başlamadı.

2010 da dünya ekonomisinin %3,7 yükselmesi bekleniyor arkadaşlar.ABD için %2,2 AB için %1 beklenmekte.Geçen yılki bu kriz bankacılık sisteminden kaynaklanmışken şimdi yeni bir kaygı var.Nedir bu seferki kaygının sebebi ülkelerin kamu borçları.ABD nin 14,5 trilyon dolar milli geliri var 13,5 trilyon dolar borcu görünüyor.milli gelire oranı %85 Japonya nın%150 lerce.Yunanistan nın %120 .Bugünlerde duyuyoruz Yunanistan nın durumunu.Portekiz ,İspanya ve İrlanda gibi ülkelerde bu durum var.

Bu dalga kasım ayı itibariyle Dubai de başladı.Dubai kamu şirketimin 26 milyar dolar borcunu ödeyemeyeceğim.Yeniden bir yapılanmaya gitmek istiyorum şeklinde açıklama yapmak zorunda kaldı.Borç verenler telaşa düştü.

İkinci dalga İrlanda'yla ortaya çıktı.İrlanda hükümeti kamu maaşlarını %20 düşürdü.Kamu harcamalarını da %30 azalttı.Böylelikle borç verenlere güven mesajı vermeye başladı.Diğer durum Yunanistan da ortaya çıktı.Yunanistan'ın borcu 300 milyar Euro.Milli gelir 250 milyar Euro.Senede 55 milyar euroya ihtiyacı var.Borçlarını döndürebilmek için.Yunanistan da ortaya çıkan güven problemi sonucunda AB bir kurtarma planı ortaya çıkardı.Bu planda kamu harcamalarını %4 düşürecek.Bütçe açığının milli gelire oranını %12,5 dan %8 e düşürecek diyor birinci senede.İkinci sene %4 .Üçüncü senede Maastricht kriteri olan %3 ün altına düşürecek demek bu plana göre.Ancak hiç kolay değil bu acı reçeteleri uygulamak.

Bu süreçte 55 ülkenin notu düşürüldü.İspanya ve Portekiz için de aynı reçeteler uygulanıyor.Dünya ekonomisinde yavaş bir toparlanma 2010 da olacak,artı büyümeye geçilecek;bu büyümenin lokomotifi bir parça ABD,Çin ,Uzakdoğu Ülkeleri ve Güney Amerika Ülkeler olacak.İşsizlik yavaşta olsa artmaya devam edecek.Kaygı verici olan bazı ülkelerdeki kamu borçlarının döndürülebilmesi borsalarda sıkıntılar oluşturabilir.Tahminim Yunanistan,Dubai tek başlarına dünya ekonomisini sallayabilecek ülkeler değil.Dolayısıyla temkinli iyimser olmak lazım ancak hızlı bir çıkış beklememek lazım.En önemlisi bu.2010 temkinli ancak 2009 a göre daha iyi bir olması beklenen bir diyebiliriz.

Gelelim Türkiye'ye

Başta da söylediğim gibi dünya ekonomisinin iyi olması Türkiye'nin iyi olması demektir. Bizim ekonomimizde AB nin payı yüksek %45 .4 sene önce bu rakam %60 dı.İyi ki İslam ülkelerine ihracat hız kazandı.Şu an İslam ülkelerinin ihracattaki payı %28.2003 yılında %10 idi payı.Dikkat edilirse bu krizde İslam ülkeleri daha az etkilendi kapalı ekonomi oldukları için.AB ye daha bağımlı olsaydık ,AB nin bu hızlı çöküşünden bizim ekonomimizde büyük oranda etkilenmiş olacaktı.

Bu kriz tablosu Türkiye de teğet geçti siyasi tartışmalar üzerinde yoğunlaştı ancak dünyadaki duruma bakarak gerçek fotoğrafı hepimizin görmesi gerekiyor.Türkiye 1959 dan bu yana 16 tane kriz yaşadı.Yaklaşık 45 yılda iki yıl iyi bir yıl kriz şeklinde ekonomiye sahiptik.Yani biz bu duruma şerbetliydik.Kriz olduğunda kendi usullerimizle krizden reçetelerle çıkılabiliyorduk.Ancak bu son kriz dünya krizi olunca bu krizi kendi yöntemlerimizle aşmamız pek mümkün görünmüyor.

Bu defa tabloya bakınca bizden kaynaklı bir sorun görünmüyordu.2008 yılını düşünürsek Merkez Bankamızda 65 milyar dolar döviz vardı.Kamu borçlarının Milli gelire oranı %36 ya düşürülmüştü.Avrupa ortalaması %80 . Maastricht kriteri %60 .Çoğu ülke bunu aşmış durumda.Bütçe açığının milli gelire oranı %2,5 du.Borçlarda döndürülebiliyor.Bütçe açığı sadece 17 milyar dolardı 2008 de.Her şey makul.Peki neden üretim düştü neden işsizlik oldu.Neden kriz oldu.Bu durumu iyi

tahlil etmemiz lazım.İşte bu kriz bizim krizimiz değil.İthal kriz oldu bizim için.Peki bu dünya krizi nasıl etkiledi bizi.4 nedenle etkiledi.

2008 ekim ayında felaket tellallığı başlamıştı hatırlarsanız. Deutsche Bank,City Bank, Standart and Poors gibi rating kuruluşları Türkiye 130 milyar dolar bulamasa batacak 2009u bile göremeyecek dediler.Londra Newyork merkezli rant çevrelerinin Türkiye uzantıları da bu durumu abartıyorlardı bilinçli olarak.Bu durum karşısında herkes kabuğuna çekilmek zorunda hissetti kendini.Cebimdeki parayı harcamamaya,arabamı değiştirmemeye,ev tamirini geciktirmeye başladık.İçimize kapandık.Kendi kendimizi sıktık ve fakirleştik.Otomatik refleks bu.Yatırımcı ise yatırım yapacakken bankalar kredi musluklarını kapatmaya başladı.İç tüketim düştü.Dış tüketim de düştü.Dolayısıyla bu her işletme neredeyse daralmalar oluştu.Bankalarında etkisiyle vadesinden önce paralarını ve çeklerini geri çağırılmaları büyük oranda etkilendi Türkiye.

Finans sektörü bu işten dirençli çıktı.Diğer ülkelerde olduğu gibi hiç bankanın batışı gerçekleşmedi.İnsanlar döviz kuyrukları oluşturmadı.Türk bankalarının sermaye yeterlilik rasyosu %20.Para içerisin de yüzüyorlar.Neden peki.

Kredi vermediklerinden ve de hazine kağıtları almalarından.Garantili çünkü.Tüccarla sanayiciyle kim uğraşacak şeklinde düşünüyorlar.Ya ödemesi diyor kendine göre buralara yöneliyor.

Türkiye de büyümenin düştü.İlk çeyrek %14,7 küçülme ikinci çeyrek %7,9 küçülme üçüncü çeyrek 3,3 küçülme ilk dokuz ay %8,4 küçülme.Ancak dördüncü çeyrekte %4lük bir büyüme bekleniyor.Toplamda %6 civarında bir küçülme olacak 2009 yılı için.Türkiye ekonomisinin göstergeleri sıhhatlide neden bu küçülme gerçekleşti şeklinde haklı olarak soru yöneltebilirsiniz.İşte bu saydığım 4 ana nedenden dolayı.

Özel sektör yatırımları 2008 de 210 milyar dolardı 2009 da 120 milyar dolara düştü.Özel sektördeki yatırım azalması büyümeyi olumsuz etkiledi.

İhracata dayalı çalışan sanayiler AB ye yönelik ihracat yapan sanayimiz düştüğü için kapasite ve üretim daralması oldu.

İhracatı Türkiye büyük düşüşlere rağmen 102 milyar dolarla kapadı.Bu gerçekten bu şartlar altında iyi bir rakam.Dünya ihracatının 16 trilyon dolarda 12 trilyon dolara düştüğünü düşünürsek gerçekten iyi bir rakam

Diğer kaybımız işsizlikte oldu.72 milyon nüfusumuz var bunun 28 yaş altı nüfus 36 milyon kişi.Gençlerimiz iş istiyor aş istiyor iyi eğitim istiyor hiç kolay değil.Başka ülkelerin nüfusunun 1

Katı neredeyse.Bunlardan 18 yaşı bitiren her yıl en az 700 bin insan var.Bunların yarısı üniversiteye gidiyor yarısı iş gücü piyasasında iş istiyor.Dolayısıyla biz her sene %6-7 büyümek zorundayız.Bizim küçülmeye kavgaya istikrazlığa tahammülümüz yok.

O yüzden bu ağır nüfusla Türkiye'nin devamlı büyümesi gerekiyor.2009 da küçüldük.Ancak bu yıl Türkiye küçülmeyi kaldıramaz.

2010 da inşallah tarımda sanayide ve turizmden iyi beklentilerimiz var göstergeler bunu gösteriyor.%3,5 veya %5 arasında bir büyüme bekleniyor.Yeter ki kavga olmasın.Yoksa bunu da ararız.İhracatta %10 luk bir artış hedefi konuldu.AB tam düzelmediği için ihracatımızda da hemen bir çıkış beklememiz zor.

Temkinli ve iyimser olmak lazım. Tüm bunları düşündüğümüzde Türkiye bu krizi iyi atlattı iyi yönetti diyebiliriz.Türkiye kendi içinde dengeleri koruyabildiği ölçüde ve kapalı ekonomilere ihracatı artırdığı ölçüde kendi yağıyla bu krizden çıkmış olacaktır.

IMF ile 22 aydır anlaşma yapılmamıştır inşallah yapılmayacaktır.Türkiye dünyanın en büyük krizlerinden birini IMF siz atlatılabildiyse bu Türkiye'nin gücünü gösterir.Geçen yıl kaynağı belli olmayan 16 milyar dolar girişi olduğu için geçen yıl kurtarıldı.Bu yıl inanıyorum ki Türkiye inanıyorum ki IMF siz kurtaracaktır.IMF konusunda ısrarcı olan çevrelerin özellikler rant çevrelerinin Türkiye'yi yüksek faiz kuru ,düşük döviz kuru faiz rantlarını katlamak istediklerini düşünmekteyim.Hükümetin 22 aydır görüşüyoruz mailleşiyoruz konuşuyoruz gibi söylemlerinin oyalama olduğunu düşünüyorum.Gerçeği bilmiyorum elbette .Ankara'da değilim.Ancak süreci iyi göturdüler diyebilirim.

Krizlerin işletmeler yönüne bakarsak krizler bir yönüyle de check up fırsattır.İnsan hayatında sürekli iyi olacak diye bir kaide yok.İnişler ve çıkışlarla doludur.Krizlerde olur ancak ilelebet sürmez,bir gün biter.Demek ki işler bir gün düzelecek.Onun için ileriye yönelik iyimser bakmaz lazım.Ama basiretli ve temkinli bir şekilde.

İyi zamanlarda hep işler iyiye gidecekmış gibi fütursuzca harcamalar yapılıyor. Elimizde para varken bilinmediği alanlara gidiliyor.Kendimi de içine katarak söylüyorum .

İşletmelerimizin 3 tane büyük sorunu var.

- 1.Sermaye yetersizliği
- 2.Düşük karlılık
3. Ölçek küçüklüğü,

Şunları görmemiz lazım.İşletme sahipleri yüksek enflasyon döneminde büyük paralar kazandılar. 1973-2005 tarihleri arasında çift haneli üç haneli enflasyon önemi üreticilerin lehine tüketicilerin aleyhineydi.Her ay %7 zam vadeli sattığımız zaman hem satış karı hem vade farkı satıcıları lehine durumundaydı.Bu dünya krizi gelmeseydi bile Türkiye ekonomisinde yapısal değişiklikler zaten oluyordu.Hepimiz birbirimize diyoruz o eski karlar kalmadı diye.Bir kaç neden de dolayı.Yüksek enflasyonlu dönemden yüksek enflasyonlu döneme geçildi tüm dünyada.Enflasyon gelir adaletsizliğini bozan en büyük etkendi.Bu düzeldi.Ancak arz verenler için yeni bir dönemin habercisiydi.Yüksek rekabet,düşük kardan dolayı eski alışkanlıklarımızı bulamaz olduk. 33 senelik alışkanlıklarımızı değiştirmemiz gerekiyor artık.

Sadece iyiler,rekabet edebilenler kaliteli ama düşük fiyatla satış yapabilenler kalabilecek.Türkiye de bir arz fazlası vardı.Çok fazla satıcı vardı.Buna karşılık aynı oranda tüketici satın alma gücü aynı hızla yükselmeyordu bir çakışma oluyordu.Bu yeni dönemde kim ayakta kalabilir.Farklı ve yeni hizmetler ve ürünler üretebilenler,maliyetlerini düşürebilenler,markalaşabilenler,ürettiği ürün ve hizmetin içinde arge payını ve teknolojik değerini artıranlar kazanabilir.Eskiden büyümek için nasıl olsa satabiliyoruz diye finansman için bankaya gidiyorduk ancak şimdi düşük karlarla o bankalara faizleri ödemek mümkün değil.Ya kazandığımızı bankalara ödüyoruz ya da iflas ediyoruz.

Peki çare ne..

Arkadaşlar birleşeceğiz.Artık zihinsel kodlarımızı değiştirmemiz lazım.Azcık aşım kaygısız başım, olsun küçük olsun benim olsun gibi sözleri atacağız.Aynı işi yapan birkaç arkadaş bir araya geleceğiz.Birleştiğimiz için dış finansmana muhtaç olmayacağız birleştiğimiz için maliyetimiz düşecek.Birleştiğimiz için ölçeğimiz büyüyecek büyüyünce sabit giderimiz sabit kalacak.Giderimiz sabit kalacağı için kar marjımız artacak.Kar marjımız yükselirse yılsonunda sermayeye enjekte edeceğiz.Düşük karlılık ve sermaye yetersizliği ortadan kaldırmış olacağız.Ya KOBİ borsalarında halka açılacağız ya da ortaklık gerçekleştireceğiz.Bunun başka yolu yok.Dünyada da böyle..Büyük firmalardan sadece 8 tane kalmış.Duruma ayak uydurmasak iflas kaçınılmaz görünüyor arkadaşlar.

İnşallah güven ortamını ve birlik beraberliğimizi koruyarak çok çalıştığımız ölçüde işlerimizin yolunda gideceğini düşünüyorum. 2010 nun 2009 dan bu saydığım varsayımlardan ötürü daha iyi olacağını düşünüyorum.Allah hepimizin işlerini rast getirsin.Beni sabırla dinlediğiniz için teşekkür ediyorum.Hepinize hayırlı işler diliyorum.

